

Áhugaverd feroysk listaframsýning í Keypmannahavn

Brotið verður upp úr nýggjum

Eyðun av Reyni og Jógvan Asbjørn Skaale hava í hesum døgum listaframsýning í Galerie GL Strand í Keypmannahavn, beint yvir av Christiansborg. Og lat tað verða sagt beinanvegin, at hetta er ein framsýning, sum er verd at vitja. Hon lønar tær vitjanina aftur fleiri fold.

Teir báðir Eyðun og Jógvan Asbjørn eru stak ymiskir sum listamenn, men tað er ikki frítt fyri, at teir klæða hvørjum øðrum. Tann fyrri leitandi, á tremur av royndum at bróta feroyskari málningalist nýggjar leiðir. Tann seinni meira stöðubundin í einum vælroyndum landslagsráki innan listina. Men við undantøkum.

Abstraktiónin kemur úr líkleikanum

Tá tú kemur inn í framsýningarhólið verður tú beinanvegin blindaður av tveimum veldigum málningum hjá Eyðuni av Reyni. Veldigir í bæði stóð og styrki, og leingi sært tú einki annað. Tú stendur og hyggur og hyggur og verður drigin inn í myndirnar eins og av meldrinum frá einari iðu. Hevur hug at hvørva inn í lórfittini. Spakuliga raknar tú eitt sindur við og fert at lita nærri at teimum, roynir at finna út av, hvørjar tær eru.

Litirnir eru klárir og sterkir og stórir partur av litskránni er nýttur. Tungar, breiðar, svartar strikur um somu tíð doyva og hevja litirnir. Beinleiðis naturalistisk motiv bert tú ikki eyva við, men fullkomiliga er Eyðun ikki farin yvir í abstraktiónina. Ummarkað av fólki og bátum hómast, tú sært, at okkurt hevur verið har, sum síðani er málað longur og longur inn í mykrið, til tað bert varnast sum farvegurin av nøkrum, sum hevur verið. Skap og litir eru málað hægri, men enn er ein lina aftur til umhvørvið. Halvabstraktar kanst tú nevna hesar tölendi myndir.

Líðandi fert tú at lita teg íkring í restini av hólunum, men tú hevur bert flutt eyguni stuttan tein, tá tú aftur verður rúnarbundin av einum stórum málningi, tó ikki í »stovnsstödd«. Litirnir eru klárir, men bleikari enn í teimum undanfarnu

bílotunum, meira hvítt er uppi og so ljósareyvt. Upplivingin er shocking-pink, har tað ljóðleyst skriggjandi hurlar runt í myndini. Her er hvarki náttúra, lutir ella fólk longur, tað, sum kanska av fyrstan tíð hevur verið. Enn er tað tó partur av stöðinum undir myndini, so abstrakt hon annars kann tykjast. Myndin er ljós og vinarlig og höttandi um somu tíð.

Hesar triggjar málningar upplivi og sum teir sterkastu, sum teir ið fara longst, og tí kanska hava mest at bera okkum. Men Eyðun av Reyni hevur fleiri aðrar goðar málningar við, og tey meira og minni abstraheraðu landslögini fanga teg og halda tær. Tveir eitt sindur dökkir málningar hava svartar ripur — rimar, taraskógur? — fremst, sum um somu tíð eru partur av málninginum og krevja, at tú hyggur inn

vanabundin, men so er ikki við Eyðuni av Reyni. Í feroyskari list brýtur hann upp úr nýggjum.

Líkleikin kemur úr abstraktiónini

Jógvan Asbjørn Skaale fer ikki líka langt í meginpartinum av sinum málningum sum Eyðun av Reyni, er ikki líka harðligur og avgjörður í sinum royndum. Landslagsmyndirnar eru sum heild naturalistiskar, ferdast í nánd av málningum hjá Ingálvi av Reyni og Jack Kampmann frá seinast í fimtiárunum og fyrst í sekstiárunum. Ofta settar saman av flatum, har hesir hava eins stóran ella størri tyding enn liturin. Tann svarta ummarkstrikan heldur myndini saman og gevur henni styrki. Ein góð javnvág er funnin í nógvum av málningunum, og áskoðarin upplivir harmoni. Men

at gera abstraktar myndir, men úrslitið er aloftast naturalistiskt. Her er so stutt tann øvugta gongdin av henni hjá Eyðuni av Reyni.

Abstraktar myndir hevur Jógvan Asbjørn Skaale nú við á framsýningini, og tær detta ikki burturmillum. Kraftin í teimum upplivist mangan størri enn í teimum líkleikakendu málningunum. Reytt og svart berjastuttan aðra ætlan enn at gera tað sum skap og litur, og í tí stríðinum fáa eina rytmu fram. Ein nýggjan veruleika.

Mótsetningar og líkleikar

Tað, sum skilir Eyðun av Reyni og Jógvan Asbjørn Skaale er størri, enn tað sum bindur teir saman, men báðir, haldi eg, kunnu nevast expressionistar sum meginparturin av feroyskum málurum. Men har Jógvan Asbjørn í

imillum tær og aftur um tær. Tú mást inn í málningin at leita, hevur tú ætlanir um at finna.

Myndirnar lata seg ikki altíð upp við brestin, men krevja samveru eina løtu ella gjøgnum eina tíð. Á henda hátt verður prógv eisini fært fyri, um tær standa mál. Í einum heimi á tremur av myndum er hetta ein roynd at skapa útsýni og yvirlit. Flekjan at siggja til hevur meira skil og innihald í sær enn alt tað antiseptiska stilreina, sum vit verða bumbað við alt samdøgrið.

Eyðun av Reyni tematiserar málningin sum ein málning frá okkara tíð, og hann hevur flutt seg eitt fitt petti frá teimum naturalistisku landslagsmálningunum. Sagt verður, at feroysk list er stak

ikki eitt samlaguttan spenningar og dökk brigdi, og í einstøkum myndum er ein kraftmikil sól kjarnin. Hon er gróðrartekin, livgerarin, men kenst eisini höttandi, eins og tekur sær av stóran leiklut í okkara verð. Menniskju sum svávils-pinnar ferðast á onkrum lórfittum, og heldur ikki tey siga bert frá gleimi.

Tá tú gongur og hyggur, heldur tú teg kenna bygðaløg og landsløg, men fært teg ikki upp á pláss í huganum. Spurdur sigur listamaðurin, at hetta er fyrsta framsýningin, har hann hevur slept av avmynda avis stöð. Meinar, at hetta ger hann friari, gevur honum størri møguleika at fara víðari óheftur av krøvum um líkleika. Leggur annars altíð fyrri við tí ætlan

hevuðsheitum malar expressionistisk landsløg, er Eyðun á ferð yvir í abstrakta expressionismu, flytur seg frá tí feroyska høvuðsrákinum og nærri nútímans europeiskari list.

Teir hava annars havt framsýning saman fyrr, fyrstu ferð fyrri 10 árum síðani og síðani við millumbilum. Viðhvørt saman við onkrum triðja og fjórða. Tá framsýningin letur aftur í Galerie GL Strand fer hon niðan í Føroyahúsið í Vesterbrogade at pynta nakrar dagar. Annar er tað ikki óhugsandi, at fólk heima fáa møguleika at siggja framsýningina seinni í heyst. Byðst høvi, so tak av.

Jógvan Isaksen

Á hvíta tjaldinum

"Deadly Pursuit" er fyrsti filmurin, litti leikarin Sidney Poitier spælir í í 13 ár. Hann hevur hesi árin í staðin roynt seg sum leikstjóri.

Í hesum filminum spælir Poitier FBI-mannin Warren Stanton, sum leitar eftir einum drápsmanni. Hesin hevur dripið ein verjuleysan gisla í San Francisco.

Drápsmaðurin er farin niðan í fjøllini í statinum Washington, tætt við markið millum USA g Kanada. Stanton hevur fingið við sær ein mann, sum er vanur at ferðast í fjøllunum, Johathan Knox (Tom Berenger). Hann vil fegin hjálpa, tí gentan hjá honum, Sarah (Kirstine Alley), er ferðaleiðari hjá nøkrum monnum, sum eru farnir í fjøllini at fiska

laks. Ein teirra er júst drápsmaðurin, men hetta veit Sarah onki um, fyrr enn hon sjálf verður gisli hjá honum.

Teir báðir, Stanton og Knox, eru sera ólíkir. Knox missir skjótt tilið við Stanton, sum er púra óvanur at ganga í fjøllunum. Hinvegin er Stanton ikki sørt firtin, tí Knox ivast ikki í, at hann einsamallur er førur fyri at taka tann svaka drápsmannin.

Hesin stóri munurin á teimum báðum monnum og avleiðingarnar av honum lokkaði Poitier at spæla við í filminum. Hann hevur sagt, at handritið hevur tær serligu dygdir, hann hevur í huganum, tá hann játar at spæla við í einum filmi.

Filmurin gongur í Leikhús Bio.

I ødemarken forfølger to mænd en morder, SIDNEY POITIER · TOM BERENGER

JAGTEN PÅ EN MORDER

6 TOUCHSTONE